

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 124 (7765) ★ 1994 жыл алтыншы 22 күнз. Суббота ★ Сманата — 146 солкуобай 15 харчы

БУОЙУНАБА

-Репортаж

Улуус кишини ардаа уйугар, айылда бэйэтэ маанилыаан айбыт хатыыг быыстарайдаах түмүс тыа катарар, балачча нинт ырааһыаба алтынны 19 күнүгэр үкэ таһаһын таһыбыт балачча үтүс киһи муһунна. Эр дьон туспа, дыахталлар балачча тэһиччи тус-туһууан тобуурлуйбуттар, сэхэн-сэлтэн, күлүү-салыы ырааһыт. Ол быһыыгар сүөһү сүтүктээхтэр, бэйэлэрэ туспа сорухтаах дьон быһаһыттан, атын сиргэ сорох олодор, сорох турар, эмиэстэр темалара да, быһаарсар боптуруостара да олох туспа. Ол быһыыгар ырдьаастар уонна эдэр-дэр тус-туһууан тобуруон нинт турар тугу эрэ мөкүһаллэрин, быһаарсалларын эмнэ көрүүххэ сеп. Бу—улуустары эт-үүт композицатын сүөһүнү өлөрөр механизированнай пууна. Кыһынныгы хонукка үктөнэн, халлааммыт тымныһан государствода туттарыллыахтаах сүөһүлэри хатыллытар туһааннаах графикара күн бу киһи буюуһаада адалан үмүтөрүктээхтэр.

Ол быһыыгар хаһы-
найдар туттарар сүөһүлэ-
рин аралаан хаайталаасты-
лар. Хайдах быһыылаах-
тың уонна хастыы тутал-
ларын хардары-таары
иһыталаһаллар, сорохтор
приемнигы көрдүү төттө-
рү-таары аалыннаһаллар.
Быһыл уһундук дьолдоот-
тоон хаар чарааһын, сорох-
тор халлаан өссө да
уһундук сылаас тургоһун,
сорохтор сотору тымныы-
лар түһүөхтээхтэрин, ма-
нак тургохтаабыр, ыһы-
йалаһаллар. Ол быһыытар
уһундук тымныһыбатаһына
хаһааныстыбалар өлүөх-
тээх сүөһүнү киллэрбөх-
кэлэр, графни көһүдлэ-
риттан дыһсиналлары
биллэрээччилэр эмнэ кө-
һүнүлэр. Быһыи прием-
ниги А. Ф. Васильеваны
көрсөн көлсөтөбит.

— Үзлээтэй бу нийн буюу 1000 хэргээр сууцныг олгох, — дэвтэрч Алтанович Федорович. — Графак олгохуудын турар. Бүгд хэргүүдээр киригээтээхтэр. Ол гынан баран хойгуураар нь даах. Халлаамын даах.

даны соочо тымныйн
идик, барыта кутталзах.
Тымныйбатаарына сүөхү-
лэрин киллэрэн биэрбөк-
кө сордуохтара, оттон со-
һуччу добо туттаарына би-
һиги ыктарабыт. Сүөхүнү
олөрүүтэ киһи элбэҕэ үчү-
тэй, оттон бүгүн бэйэбит
эрэ үлэһиттарбит кэлбит-
тэр, суруттарыыга балач-
ча курдуктар эта, баҕар,
кэлиэ, кэлиэхтэрэ. Сиби-
лэҕи кэтибэ таарыйа ити
чааһынайдартаа юмрбит
сүөхүлэри олөртөрө ту-
рарга бмһаардыбыт.

Пуун механизмнара, оборудованиелар тхир-талыр тыхаатылар. Тхырды аналлаах заннан сүөһүнү үүрэн илтирэн эрэр сана иһиллэр. Сотору буолаат өлөрөр площадка бункерын аана аһыллан, тимир тымжыга аалсар тыхаа киһи куйа хатыгар хатанар, бункерга сүөһү кирибит тыхаа иһиллэр. Ити кэмтэ бункер үөһэ площадкатыгар Петр Андреев баар буолар уонна, Сөүтө ааттырынан, алыттыттар иннээн ылар. Онтуканыт дараны, үгүүтэ маарыгыныар, былаах балачча уһун тимир. Киһи онтукатынан сүөһү сүниһүн таарыйарга дылы гынар да, ураа муостаах бараксан охтон бункер тимир истэнэлэрин ады-бахтык тэбиэлээмэхтир тыхаа иһиллэр. Ол кэмтээн ити аарыма агар истэнэтэ аһыллан кыыкыныр да, сүөһү өлүтэ цемент муостада үңкүрүс гына түбэр. Ону эр бортэ икки калин атаахтан сыабынан эрийэ баттаат троһунан өрө ыйааһа таһаараллар уонна тутта хаанын сүүрдэллэр, тобөтүн арвараллар. Ол кэмтээн үрдүк стеллажка туар Ванифатий Местников уонна Иван Макаров калин атаахтарын сүлүтэ-днн охсон күрүчүөгүнэн иһиһирдэриттэн илээт, икки атаахтарыттан холбуу талыт сыабы арвараллар, атаахтарын ылаттыыллар уонна сүөһүлэрин салгыы аһараллар, аны ону арыычча аллараа стеллажка туар сүлээччилэр хоннохторун, быттыахтарын аныыларын, таманын аһары сүлэллэр, ол кэмтээн

ниттэн тирингтэ анал тех-
никийн саралмыг тардыл-
лан, ний хостоочууга тий-
шэ ааһа турар. Остуолга
түспүт ний дьахталлар
ити уучан сууһа, араар-
ты охсон тус-тусца нийн-
тэргэ бырагдтаан иһэл-
лэр. Итинкик ньмаанан
өр-өтөр гыммакка уоча
суоһуну астын оһуудлар.

Инженер-механик А. Н. Сивцев көрсөн сүөһүнү өлөрөр механизмиrovанная пуун механизминара, оборудованиелара хайдах үлэтиндэрин, төһө кыамтаарадын кыйтадалабыт

— Үлэлээр толору кыяхтаахтар. — дийр Александр Николаевич. — Бүгүн сүөһү суох уонна үлэлһит илин абылх буолан ити боруобада эрэ үлэлэтэн көрдүүбүт. Дыгынты, күнгө 100 сүөһүнү көнүл асатыр кыяхтаахпыт, кыра сүөһү буолаарына суустан табаарыахха да сеп. Бу механизмнарбыт энкилэ суох үлэлээһиннэрингэр сүрүн оруолу элсэсэрбит Александр Эйдемиллер ылар. Оттон сүөһүнү олорүүгэ быһыл биригэдьиригэн В. В. Нинифоров анаммыта. Уухаар, кини сылытыллытын боппуруостарынан дьарыктанар, көчөгөрдэр үлэлэрин сүрүннүүр. Бүгүн эт-үүт комбинатын үлэлһиттэрэ — специалистар, үүт сьадын, хонтуора үлэлһиттэрэ эрэ кэлбнттөр. Вагар, бастакы күмүт буолан иин. Сүөһү маассабайдык иирдэинэ, үлэлһит илин эбиллэнэринэ, этэнигэ буоллаахпытына, сүөһү олорүүтүн уонча күнүгүн бүтэрлэхпитин сеп аты.

Эт-үүт комбината баста-
ны категорияллах сүеһү
этин ит 6500 солк (итин-
нэ иһэ-үөһэ кинрсэр) ту-
тар, онно дотация аазыл-
лар. Оттон сибиннэ
этин 7000 солк. ытлар
уогна эмиэ дотациялакар.
Ити быһылтыттан сага
кинрбат баһаһыһыа,
урунку курдук сүөһү
тыһыһахтыы ыйаабаттар,
тэһ төһүтүн нөрөн
тыһыһах ыйааһыһытар
таһаһаһаһа.

Ити курдук эт-үүт
улуустаагы комбинатын
к и н н буоһуна-
тыгар сүөһүнү өлөрүү са-
батанна.

С. АЛЕКСЕЕВ.

КЭТЭХ БАС БИЛИНГЭ ТАРДЫБЫ

ТИКСИН. Улууспа коммерческой предпринимелар ахсааннара ааспыт сыллаарар икки төгүл кэригэ аһынаата. Кэтэх бас билнигэ тардыһыы күүһүрдө: кэтэх предпринимте ахсаана 3 онугуар 9-ка тинийдэ.

СНА.

**Биһиги улууспутугар
—бу күннэргэ**

БАХСЫ-ОСКУОЛАТА УЛААТАР

Толоон олохтоохтору, оюолору манна адийах кылаастаах оскуоланы бүтэрэ-бүтэрэ салгыы туора сирдэргэ, төрөһүтүтэриттэн тайан ускул таскил сылдьан үөрэммэтэриттэн, иитиллиллэрэ ыараа-бытыттан, кыһалчаларын быһааргараары, үрдүткөн орто оскуола аһылларын туруорсубуттара ыраатта. Совхоз нүөнтээн гурдабына Толоон биригээдэвин орто билимнidlэр этэ. Адияах сылдьабыта төрүт аатын төнүшөрөн Вахсы нэһиликэн статуһун илбыта. Бөһүөлэникэ ситэтэ суох орто оскуола аһыллыбыта. Онтон ыла дьон-сэргэ тохтуур, тодуорунар буолла. нэһиликэниң ахсаана 500-чэһа тийдэ.

Бахсгалар силиктөрө дэ-
ситэр буолла — «ситэтэ
суох» дэнэр оскуола аны
орто буоларыгар уөрэх
министерствота бигэргэтэн
бу үүммүт уөрэх дыһы-
наабы быһаамта хиллэрдэ.
Онон билигин туругунан
оскуола бары уол дьала-
һыгар 69 оҥо үөрэнэ сэд-
дэр. Быһыл маатыһым
ыһлаас паартатыгар 13 кы-
ратпаан оҥордо. Ити оскуо-
ра нэскиллээгин көрдөрөр.
Оскуола директорунан
Е. Е. Ононеников, минни
уөрэх чааһыгар солбуһаач-
чынан А. К. Барашкова
үтэллэнэлэр. Кадрынан
кааччылыы биллэнигэ сит-
этэ суох. Ол иһингар амын-
тыла, физика курдук паа-
далаах предметтэргэ мизэ-
тэ аһаас турар. Минис-
терство үбүлээн персональ-
най компьютердары, микро-
автобус ылан билиһэ.

Бүтүүн Тодоон бөхүлэлээр
орнооскула айылынын
бөлнөтээнин булар. Онно
уузуу дьаһалтата, норуот
дүрөбүрүнүн уурааааааа
та, Аладар нөһүтээни
дьаһалтата, ола байла

рин бэлэхтарин, хөмөлөрүн
үөрүүлэх бичимга-найг-
га туттарыахтара.

В. НИКИФОРОВ

БЭНЭ ИЛИИТЭ-АТАҢА
БАРДАҢЫНА

Улаусна сорох бааһинай дар бурдугу, оту үүннэрингэ ыласан үтэлнэлдэр Холобур, Түөһэсэ Дмирий Местников сэдэйар «Строитель» бааһинна хаһаайыстыбата 20-тэн тахса гектарга сайын инни төгүл зелепка ыһан оттуу хомуйда. Эмнэ бу участанна баар Иннокентий Горохов дьиз кэргэмнэ бааһинай хаһаайыстыбата нэлэр сайын сүөһү аһылыгын бөлөмнээһингэ андан 36 гектардаах алаас сиргэ элбэх сыллаах от снэмэтин баһыһа күһүн ыста. Ити күрдүк биирдинилээн да бааһинай хаһаайыстыбалар оту, бурдугу үүннэһэр кыахтанан эрдэлэр.

П. СЫРОВАТСКАЯ

УС ОБЪЕГЫНАН

Улууштаагы «Сельхозвод-мелиорация» тутар татар, орөмүшшүүр уонна үлэлэтэр производственной холбоһута быйыл сүрүннээн үс билааннаах объектар үлэни ыытар. Итилэртэн Үрүң Күөл быһыта бүтэ дияхха сөн. Аны сайын, хаалбыт быстах үлэлэр сатерлииннахтарына, госу-дарственный комиссияда туттарыллар ылахтанна. Билигин үзэ Хатылы бы-һытыгар ытыллар. Ну, Чуралчы күөлүтөр Таатта уутун туттарыахтаах объект. Оттон хаһыс да сы-лын тутуулаубут Сири Хо-лоһос быһыта быйыл сайын үлэтэ үмүрүөэн дээ сип-пит, үлүөзө киирэр турук-тана.

Халбохума билдиргитэ

**Оболоох ыалларга пособиены
бастагы учарат төлөөхүн
дьаһалларын туһунан**

Саха Республикатын Претидең Михаил Николаев 1994 сыл алтынны 18 күнүгүзү 606-РП №-дээх дыабадынан өбөлөө ыллар социальнай көмүскөл дэрин кууһурдуу сыалтан

3. Саха Республикатын
Национальной бана, ком-
мерческой баннар бэйэлэ-
рин өлүүстөрүлөөккө үөһү-
түбүтүнэн үүрүлгө.

1. Бас билин көрсүтүлгөн тугулууга суоң предприниелар, тарилтэлэр, учрежденнелэр уонна үөрэх тарилтэлэрин салайааччылары үлэһиттэр оболоруутар (студеннарга) ыйдаабы уопсай биик пособиены ый куораттардаабы филиаллара оболуох малларга пособие төлүүргэ үч салаалара апаан ыйыыыт үптэрин предприниетлар, тарилтэлэр уонна учрежденнелэр счегтарымтан устан ыйалларын боболлорутар.

аайы үзэллээр (үөрөнэр) сирдэрийэн ый 10 күнүн аһарбакка бастайаанайды; төлөөһүнү хаачыйбалларыгар.

2. Улууустар, куораттар

4. Оролоох ыалларга по собиены кэмигэр төлөөһүнү контуруоллааһыны Саха Республикатын Убун министрэ Птицын В. И. сүктөрөгө.

дьяволларын баһылыкта

США.

атын тэрилтэлэргэ үөскэ-
бит быһыы-майгы чинчий-
биллбөт курдук. Ол эбэ-
тэр үлэ суогууттан, хамна-
кыратыттан сылтаанан үлэ-
һиттэр кэлэ-бара туруула-
ра суох. Манаа күн бүгү-
үрүккү састаап, эбэтэр 70
ча киһи, үлэлһир минста-
тигэр оһуугар хаалла, хам-
нас кэмигэр кэлэр. Быста-
хамсааһын, үлэ пята сар-
быллыыта орто сүһүөх те-
ническэй кадрдарга эр-
барда.

Д. СИВЦЕВ

НАДЫРЫНЫ УЧУОТТААН

Л. Е. Сидева сәбиэдиз сәйдәэх «Вереска» марафын коллектив атында аааччылар маадыфын арын учуоттаан үлэниир кыһаһар. Таһаһас калити уонна тиэллити билииги курдук ыараабыт кэмнөр пэһиллэһиһбэ күннэтэ туттулар аһылыг бородуун талара маадыг баар булууттар сүрүн болбосотторун уураллар. Ол курдук саахар, чай, курулпа арааһа, бурдуун, кэмсэрбөлөр бостан хаалбаһа атыһыаналлар.

Ону таһынан ово аһа-
лынтара, яблоко, луук,
чеснок, халбаһы, мэлдэн
да буолбаттар, кэингэр
аҕачыллан атыһыга тахса-
лар. Иккилээһиңиз наады-
һыттын толорууга итинник
кыһамныһарын иһин дьон-
сук коллектив үлэхитэрэ
дьон-сөргө махтаһын ыла-
лар. Билингү курдук ры-
нок ыар тыһна аанчаабыт
кэингэр ыал барыта сүөбү-
нүттэргэ, атын да көмө
хаһаайыстыбалы тутарга
кыһанар. Ону учуоттааннар
маһаһыһтарыгар комби-
нам саппааһа баар бо-
луутун систийэллэр. Хой-
туоппуй, хаппыһастаны,
обурсууну, этти тутан эмне-
аһыһыга таһаараллар. Ити
үтүө саҕалааһыһарын ин-
нинистин кыһынтыбаттары-
гар, өссө сайыннаран, би-
һитан иһэллэрингэр бадары-
быт.

«СО» верр.

